

تاریخ شفاهی
دفاع مقدس

روایت
علی اسحاقی

جنگ الکترونیک

به کوشش: یدالله ایزدی

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

۱ ۳ ۹ ۷

سرشناسه : ایزدی، یدالله، ۱۳۳۷ -

عنوان و نام پدیدآور : تاریخ شفاهی دفاع مقدس: روایت علی اسحاقی: جنگ الکترونیک/ به کوشش یدالله ایزدی.

مشخصات نشر : تهران: سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، ۱۳۹۷.

مشخصات ظاهری : ۵۹۱ ذبص: مصور

شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۴۳-۸۲-۰

وضعیت فهرست نویسی : فیبا

موضوع : اسحاقی، علی، ۱۳۳۷ -

موضوع : الکترونیک در مهندسی نظامی

موضوع : Electronics in military engineering

موضوع : جنگ ایران و عراق، ۱۳۵۹-۱۳۶۷ -- خاطرات

موضوع : Iran-Iraq War, 1980-1988 -- Personal narratives

موضوع : مخابرات نظامی

موضوع : Military telecommunication

شناسه افزوده : سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. مرکز اسناد دفاع مقدس

رده بندی کنگره : DSR ۱۶۲۹/الف ۵۳۱۳۹۷

رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۸۴۳۰۹۲

شماره کتابشناسی ملی : ۵۱۴۷۹۳۲

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

تاریخ شفاهی دفاع مقدس

روایت سردار علی اسحاقی

جنگ الکترونیک

به کوشش: یدالله ایزدی

ویرواستار: زهرا گل محمدی

صفحه آرایی: سیدهای خاوشی

طرح جلد: محمد صمدی ■ ناظر چاپ: سیدناصر کشاورز

لیتوگرافی و چاپ: چاپ بلاغ ■ چاپ اول: ۱۳۹۷ شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۴۵،۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۴۴۳-۸۲-۰ ■ ISBN: 978-600-5443-82-0

کلیه حقوق متعلق به مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس است.

نقل از کتاب با ذکر مأخذ مجاز و هرگونه بهره‌برداری دیگر منوط به اجازه کتبی این مرکز می‌باشد.

دفتر مرکزی انتشارات:

تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، مجتمع ناشران، طبقه اول، واحد ۴، تلفن: ۶۶۴۸۱۵۳۱ - ۶۶۴۹۵۵۷۲

فروشگاه:

۱. تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، مجتمع ناشران فخررازی، پلاک ۵۳، تلفن: ۶۶۴۸۱۵۳۲

۲. خرمشهر، جنب مسجد جامع، بازار شهید محمد جهان‌آرا، شماره ۲۷

فروشگاه اینترنتی: shop.hdrdc.ir

فهرست مطالب

۱۷.....	پیشگفتار
۱۹.....	مقدمه

جلسه اول: از کودکی تا آغاز جنگ

۲۳.....	چکیده
۲۵.....	کودکی و نوجوانی در عراق
۲۸.....	سربازی در لشکر گارد
۳۱.....	آشنایی اولیه با تجهیزات مخابراتی و شنود
۳۲.....	در جست‌وجوی شغل مناسب
۳۳.....	همگام با مردم در انقلاب
۳۴.....	نیروهای سپاه پاسداران اصفهان در گنبد کاووس
۳۸.....	استقرار ضدانقلاب در مسجد
۴۰.....	فرار ضدانقلاب به بندر ترکمن
۴۲.....	حضور در سیستان و بلوچستان
۴۵.....	فرار از کمین اشراق
۴۷.....	پسابندر، بهشت قاچاقچیان کالا
۴۸.....	درگیری با قاچاقچیان کالا و پاک‌سازی پسابندر
۵۰.....	در تعقیب قاچاقچیان از پسابندر تا کنارک و چابهار

جلسه دوم: حضور در جنگ و تولد شنود

۵۵.....	چکیده.....
۵۶.....	آغاز جنگ و اعزام به جنوب.....
۵۷.....	شروع مأموریت دارخوین، جذب‌شدن در واحد اطلاعات.....
۵۸.....	تحويل گرفتن محور اطلاعاتی، از فارسیات تا دارخوین.....
۶۳.....	تهیه گزارش اطلاعاتی روزانه و جلسات هفتگی واحد اطلاعات.....
۶۵.....	همکاری اطلاعاتی با لشکر ۷۷ ارتش.....
۶۷.....	دستگیری عوامل عراق در روستاهای اطراف کارون.....
۶۹.....	تشکیل نیروی عملیات ویژه اطلاعاتی.....
۷۱.....	عملیات ویژه ایذایی در عمق منطقه عراقی‌ها.....
۷۳.....	عملیات متحرک هوایی با همکاری هوانیروز اصفهان.....
۷۶.....	انهدام مقر مهندسی ارتش عراق.....
۷۸.....	شکل‌گیری شنود در سپاه پاسداران.....
۸۰.....	کشف ضدحمله عراق در عملیات فرماندهی کل قوا.....
۸۱.....	سرکوب عملیات ارتش عراق در خط شیر براساس اطلاعات شنود.....
۸۳.....	شناسایی عمق منطقه عراقی‌ها قبل از عملیات ثامن الائمه ^(ع)
۸۵.....	عملیات تیم ویژه شنود برای گرفتن اسیر.....

جلسه سوم: اطلاعات و شنود در ثامن الائمه^(ع) و طریق القدس

۸۹.....	چکیده.....
۹۰.....	مأموریت انفجار در سد مارد.....
۹۳.....	ناکامی نیروی هوایی و دریایی ارتش و نیروهای چمران در انهدام دژ مارد.....
۹۵.....	محول کردن مأموریت انفجار دژ مارد به سپاه.....
۹۷.....	طرح انفجار پل‌های روی رودخانه کارون.....
۹۸.....	مأموریت شنود در عملیات ثامن الائمه ^(ع)
۱۰۰.....	آتش‌زدن رودخانه کارون.....
۱۰۰.....	ورود شنود به منطقه عملیاتی طریق القدس.....
۱۰۲.....	مسئولیت محورهای اطلاعاتی منطقه عملیاتی طریق القدس.....
۱۰۴.....	شناسایی توپخانه در عمق منطقه عراق.....
۱۰۵.....	باران، عامل غافلگیری دشمن هشیار.....
۱۰۶.....	کشف پاتک عراق در پل سابله به‌همت واحد شنود.....
۱۱۱.....	شناسایی شمال رودخانه نیشان برای ادامه عملیات و عقب‌نشینی عراق.....

۱۱۳.....	کشف پاتک عراق به جزایه.....
۱۱۴.....	دیدار فرماندهان با امام.....

جلسه چهارم: رشد واحد شنود

۱۱۷.....	چکیده.....
۱۱۸.....	ورود به منطقه عملیاتی فتح‌المبین.....
۱۲۰.....	استفاده از نیروهای عراقی در واحد شنود.....
۱۲۲.....	توسعه شنود.....
۱۲۵.....	آموزش و تجهیز واحد جنگ الکترونیک.....
۱۲۸.....	سایت‌های ساواک در خدمت کشورهای عضو پیمان اتلانتیک شمالی (ناتو).....
۱۲۹.....	تجهیزات جاسوسی در سفارت امریکا و کاخ‌های شاه.....
۱۳۰.....	جهت‌یابی و محل‌یابی نقاط استقرار نیروهای عراقی.....
۱۳۱.....	آمادگی واحد جنگ الکترونیک در عملیات فتح‌المبین.....
۱۳۲.....	سایت کبکان.....
۱۳۴.....	ارتقای سامانه‌های مراقبتی ارتش عراق.....
۱۳۸.....	نبرد با دشمن در عرصه جنگ الکترونیک.....
۱۳۹.....	عملیات فریب الکترونیک و هدایت کنترل فریب.....
۱۴۰.....	عملیات جنگ روانی دشمن.....
۱۴۱.....	واحد شنود در یگان‌ها.....
۱۴۲.....	شنود مکالمات هوایی عراق.....
۱۴۳.....	شنود از عمق دشمن.....
۱۴۴.....	تحلیل اخبار به‌دست‌آمده از دشمن.....

جلسه پنجم: مأموریت در فتح‌المبین

۱۴۷.....	چکیده.....
۱۴۸.....	تحلیل داده‌های شنود، مأموریت اصلی.....
۱۴۹.....	بررسی جزئیات مانور یگان‌ها در حضور فرماندهی کل سپاه پاسداران.....
۱۵۱.....	تعقیب اطلاعاتی یگان‌های عراقی.....
۱۵۲.....	تجزیه و تحلیل نبرد و تشکیل تیم جمع‌آوری اسناد.....
۱۵۴.....	شنود در عملیات فتح‌المبین.....
۱۵۶.....	کشف و شکست پاتک‌های عراق.....
۱۵۸.....	فریب مخابراتی.....

- ۱۶۰..... رعایت حفاظت در شنود
- ۱۶۱..... مقایسه توان شنود ایران و عراق در عملیات فتح‌المبین

جلسه ششم: تشکیل واحد جنگ الکترونیک

- ۱۶۵..... چکیده
- ۱۶۶..... اعلام منطقه عملیات بیت‌المقدس
- ۱۶۸..... مأموریت در خلیج فارس
- ۱۷۱..... محل استقرار سایت‌های منطقه نبرد
- ۱۷۳..... نیروی انسانی پایگاه‌های شنود و جنگ الکترونیک
- ۱۷۵..... استفاده ارتش عراق از عکس‌های ماهواره‌ای
- ۱۷۷..... شنود ارتش در کنترل عملیاتی سپاه
- ۱۸۰..... استقرار سایت کنترل اطلاعات برون‌مرزی
- ۱۸۱..... تحرکات عادی ارتش عراق در منطقه عملیاتی بیت‌المقدس
- ۱۸۲..... تشخیص سیگنال‌های صوتی فرماندهان عراقی
- ۱۸۳..... کشف اولین پاتک عراق
- ۱۸۴..... درگیر شدن با عراقی‌ها در آخرین لحظه
- ۱۸۵..... عقب‌نشینی شتاب‌زده دو لشکر عراق از جفیر و جنوب هویزه و حمیدیه
- ۱۸۷..... حضور صدام در غرب خرمشهر
- ۱۸۹..... ایجاد جنگ روانی و مهار لشکر گارد
- ۱۹۲..... هدف عملیات، رسیدن به مرزهای بین‌المللی
- ۱۹۳..... نقش عملیات جنگ الکترونیک در مهار تحرکات ارتش عراق
- ۱۹۴..... سکوت رادیویی ارتش عراق پس از آزادی خرمشهر
- ۱۹۵..... رهگیری مکالمات هوایی عراق
- ۱۹۷..... تلفات ارتش عراق و غنائم جنگال

جلسه هفتم: آمادگی عراق پیش از عملیات رمضان

- ۱۹۹..... چکیده
- ۲۰۰..... حضور شنود در منطقه از عملیات بیت‌المقدس تا رمضان
- ۲۰۱..... اقدامات بی‌سابقه مهندسی عراق در غرب مرز
- ۲۰۴..... تقویت بنیه تجهیزاتی واحد جنگ الکترونیک
- ۲۰۶..... رمضان، عبور ناموفق از مرز
- ۲۱۰..... بهره‌گیری ارتش عراق از تجارب گذشته

جلسه هشتم: مبانی تحلیل اطلاعات

۲۱۳	چکیده
۲۱۴	سیر تکامل جنگال از تأسیس تا عملیات محرم
۲۱۸	سایت‌های فعال جنگال در طول مرز
۲۱۹	شنود در عملیات مسلم‌بن‌عقیل
۲۲۱	مأموریت سایت‌های شنود در عملیات محرم
۲۲۲	حادثهٔ سیل در رودخانهٔ دوبرج و پارازیت‌کردن ارتباطات مخابراتی عراق
۲۲۴	مبانی تحلیل اطلاعات در گزارش‌های جنگال
۲۲۷	مشورت‌دادن به فرماندهان قرارگاه خاتم ^(ع) و رده‌های عملیاتی
۲۲۸	ارائه گزارش‌های لحظه‌به‌لحظه در حین عملیات
۲۳۰	مأموریت جنگال در عمق منطقهٔ خودی، کنترل عوامل ستون پنجم عراق
۲۳۱	کنترل ارتباطات دشمن در خلیج فارس

جلسه نهم: هشیاری و موانع دشمن، عامل توقف در والفجر مقدماتی

۲۳۳	چکیده
۲۳۴	واحد جنگ الکترونیک در آستانهٔ عملیات والفجر مقدماتی
۲۳۷	تحلیل واحد جنگال؛ آمادگی ارتش عراق برای مقابله با رزمندگان
۲۴۰	شهادت حسن باقری؛ ازدست‌دادن حامی و پشتیبان
۲۴۳	جنگ الکترونیک بعد از شهادت حسن باقری
۲۴۵	فریب مخابراتی
۲۴۵	مسئول جنگ الکترونیک در بین مشاوران فرمانده کل سپاه پاسداران
۲۴۸	کنترل مخابراتی فرماندهان و یگان‌های عراقی در دورهٔ عملیات والفجر مقدماتی
۲۴۹	موانع، عامل اصلی توقف در عملیات
۲۵۰	کشف صحبت‌کردن در بی‌سیم

جلسه دهم: افزایش سیستم‌های مراقبتی دشمن

۲۵۲	چکیده
۲۵۴	تشکیل تیم جمع‌آوری اطلاعات
۲۵۶	پیک‌های موتورسوار
۲۵۸	دستاوردهای تیم جمع‌آوری اسناد و تجهیزات
۲۶۰	اجرای آتش براساس اطلاعات شنود
۲۶۱	ارتقای توانمندی جنگال

۲۶۲	سایتهای جنگ الکترونیک در عملیات والفجر ۱
۲۶۳	چند گام تا اسارت
۲۶۵	ریسک پذیر بودن مکان برخی سایتها
۲۶۶	هشیار شدن دشمن
۲۶۷	استفاده ارتش عراق از تجربه عملیات والفجر مقدماتی
۲۶۹	افزایش سیستمهای مراقبتی ارتش عراق
۲۷۰	تئوری ارتش؛ آتش به جای خون
۲۷۲	تسلط عملیاتی ارتش عراق بر صحنه نبرد

جلسه یازدهم: جنگال در جبهه‌های غرب

۲۷۵	چکیده
۲۷۶	عملیات والفجر ۲؛ اولین مأموریت واحد جنگ الکترونیک در جبهه غرب
۲۷۸	شناسایی منطقه عملیاتی حاج عمران
۲۸۰	رادیو رله، شکاف اطلاعاتی عراق در حاج عمران
۲۸۱	هشیار نبودن عراق
۲۸۲	غنیمت گرفتن اسناد و تجهیزات عراقی‌ها
۲۸۳	کشف هلی‌برن تیپ عراقی
۲۸۴	هماهنگی با واحد توپخانه ۲۰۳ هویتزر ارتش
۲۸۸	شکست عملیات هلی‌برن عراق
۲۹۲	کشف صحبت کردن در بی‌سیم، مشکل همیشگی یگان‌ها
۲۹۳	تشکیل یگان فریب الکترونیک

جلسه دوازدهم: جنگال در عملیات‌های والفجر ۳ و والفجر ۴

۲۹۷	چکیده
۲۹۸	نقش واحد جنگ الکترونیک در عملیات والفجر ۳
۳۰۰	ورود به منطقه عملیاتی والفجر ۴ (دره شیلر)
۳۰۲	خودداری فرمانده عراقی از تخریب شهر پنجوبین
۳۰۴	تسلط اطلاعاتی شنود بر مکالمات یگان‌های عراقی
۳۰۵	کنترل فعالیت عملیاتی یگان‌های خودی
۳۰۷	بررسی میزان صحت و دقت اطلاعات دریافت‌شده از یگان‌ها با کمک شنود
۳۰۸	آسیب‌پذیر کردن یگان‌های تازه‌وارد دشمن

جلسه سیزدهم: اولین گام در هور

۳۱۳.....	چکیده.....
۳۱۴.....	چالش فرماندهی در عملیات خیبر.....
۳۱۹.....	استقرار سایت‌های شنود قبل از ورود یگان‌ها.....
۳۲۲.....	افزایش فعالیت مهندسی.....
۳۲۳.....	آمدن یگان‌ها، حساس شدن دشمن، تقویت منطقه.....
۳۲۴.....	توسعه تجهیزات جنگ الکترونیک در آستانه عملیات خیبر.....
۳۲۵.....	راه‌اندازی مرکز پژوهش و تحقیقات الکترونیک.....
۳۲۶.....	مقایسه توان جنگ الکترونیک ایران و عراق.....
۳۲۹.....	همکاری دانشگاه با واحد جنگ الکترونیک.....
۳۳۰.....	استفاده عراق از عناصر نفوذی.....
۳۳۲.....	رعایت حفاظت در مکالمات.....
۳۳۵.....	بمباران شیمیایی منطقه عملیاتی خیبر.....
۳۳۸.....	دو گردان در محاصره حاصل یک اشتباه.....
۳۳۹.....	تسلط دشمن بر اوضاع.....

جلسه چهاردهم: افزایش اقدامات مراقبتی و اطلاعاتی عراق

۳۴۱.....	چکیده.....
۳۴۲.....	هور، همچنان کانون توجه ایران.....
۳۴۳.....	هشیارشدن عراق.....
۳۴۵.....	عکس‌های ماهواره‌ای، هدیه آمریکا به عراق.....
۳۴۸.....	تقویت ارتش عراق در هور.....
۳۴۹.....	کنترل ارتباطات رادیو رله عراق در هور.....
۳۵۱.....	استفاده از رازیت در نی‌زارها.....
۳۵۲.....	ویژگی رادار رازیت.....

جلسه پانزدهم: کاهش آسیب‌پذیری در عملیات بدر

۳۵۵.....	چکیده.....
۳۵۶.....	سیستم جاگوار، خرید جدید عراق.....
۳۵۸.....	حساس شدن عراق به فعالیت‌های مهندسی ایران و تقویت منطقه.....
۳۶۰.....	کنترل ارتباطات مخابراتی بغداد.....
۳۶۲.....	رصد ارتباطات سیستم‌های امنیتی عراق.....

۳۶۳	کنترل ارتباطات تیم حفاظت صدام و اصابت موشک به بغداد
۳۶۷	ضرورت بالابردن آگاهی نیروها درباره جنگ الکترونیک
۳۷۰	اطلاعات شنود مبنای تصمیم فرماندهی برای کاهش آسیب پذیری
۳۷۳	تدبیر به موقع عقب نشینی از شرق دجله
۳۷۶	عملیات های قدس ۱ و ۲
۳۷۸	شهادت بدر

جلسه شانزدهم: جنگ الکترونیک به روایت مدیران واحد

۳۸۳	چکیده
۳۸۴	از شنود تا جنگ الکترونیک
۳۸۶	بنیه اطلاعاتی نیروهای شنود عامل رشد واحد
۳۸۹	واحد جنگ الکترونیک سازمانی مستقل و خودکفا
۳۹۱	جمع آوری، اصلی ترین وظیفه واحد شنود
۳۹۵	رعایت حفاظت در جنگ الکترونیک
۳۹۶	پشتیبانی تجهیزاتی از واحد جنگال
۳۹۸	ملاحظات امنیتی و اطلاعاتی مشکل اصلی پشتیبانی سایت ها
۴۰۲	تعمیرات در واحد جنگال
۴۰۵	فقر تجهیزات و امکانات در ابتدای کار
۴۰۸	صحت و دقت بالای اطلاعات محصول تجزیه و تحلیل
۴۰۹	افراد اصلی اطلاعات جنگ
۴۱۱	رفتن از جنگال، انتخاب یا اجبار
۴۱۲	جنگ ضد فرماندهی دشمن

جلسه هفدهم: جنگال در عملیات والفجر ۸

۴۱۵	چکیده
۴۱۶	پس از بدر تا انتخاب فاو
۴۱۸	تک پشتیبانی در ام الرصاص و جزایر مجنون
۴۱۹	کنترل توان دریایی عراق در ام القصر
۴۲۰	رصد تحرکات ارتش عراق در فاو
۴۲۱	هشیارنشدن عراق در فاو
۴۲۳	رعایت حفاظت خودی و ضعف جنگال عراق در فاو عامل غافلگیری دشمن
۴۲۵	هشیاری یگان در خط عراق در فاو و بی اعتنایی رده های بالاتر

۴۲۸.....	انتقال مردم بومی و تحویل گرفتن خط از ژاندارمری.....
۴۲۹.....	تسلط اطلاعاتی بر عراق در آستانه عملیات.....
۴۳۱.....	ارتباط اطلاعاتی با ارتش.....
۴۳۱.....	رفع کمبودها با ظرفیت‌های داخلی کشور.....
۴۳۴.....	نداشتن نماینده در تیم خریدهای خارجی.....
۴۳۵.....	تدابیر جنگال در آستانه عملیات.....
۴۳۷.....	ارتباط سایت‌های شنود با یکدیگر.....

جلسه هجدهم: غافلگیری عراق در فاو

۴۳۹.....	چکیده.....
۴۴۰.....	آغاز عملیات در حاله‌ای از بیم و امید.....
۴۴۱.....	عبور موفق از اروند.....
۴۴۴.....	تردید عراق بین هور، ام‌الرصاص و فاو.....
۴۴۵.....	آماده‌باش به لشکر گارد.....
۴۴۶.....	ورود پیش‌قراول لشکر گارد زیر آتش سهمگین.....
۴۴۸.....	گارد ریاست‌جمهوری عراق، یگان‌رهایی‌بخش.....
۴۴۹.....	هشدار واحد جنگال درباره ورود لشکر گارد به منطقه.....
۴۵۱.....	تدابیر فرماندهی عامل درهم‌کوبیده‌شدن لشکر گارد.....
۴۵۳.....	آمدن لشکر ۲۶ و بازگشت لشکر گارد.....
۴۵۵.....	کشف پاتک مجدد عراق.....
۴۵۷.....	مشکل کشف‌صحبت‌کردن در بی‌سیم.....

جلسه نوزدهم: عملیات والفجر ۸ اوج موفقیت‌های جنگال

۴۵۹.....	چکیده.....
۴۶۰.....	ساماندهی و پاتک مجدد عراق.....
۴۶۳.....	تقویت یگان جنگ الکترونیک عراق، بازپس‌گیری بخشی از کارخانه نمک.....
۴۶۶.....	کنترل اطلاعاتی ارتش عراق در فاو.....
۴۶۹.....	آماده‌باش‌های مکرر باوجود تثبیت منطقه عملیاتی.....
۴۷۰.....	تثبیت اهداف مناطق تصرف‌شده.....
۴۷۲.....	کاستن از توان جنگ الکترونیک پس از تثبیت منطقه.....
۴۷۳.....	سقوط پی‌درپی هواپیماهای عراقی.....

جلسه بیستم: مأموریت جدید؛ کاهش آسیب پذیری در عقبه‌ها

۴۷۷	چکیده
۴۷۸	سازمان و تجهیزات در سایت‌های جنگال
۴۸۰	بازیابی روانی نیروی انسانی سایت‌های جنگ الکترونیک
۴۸۲	حضور خانواده در مناطق جنگی
۴۸۴	کنترل عقبه‌های خودی، مأموریت جدید جنگال
۴۸۶	دستگیری عوامل ستون پنجم عراق در عقبه‌های خودی
۴۸۸	مأموریت جنگال برای کاهش آسیب‌پذیری مسئولان
۴۸۹	مأموریت جنگال در دوره استراتژی دفاع متحرک عراق
۴۹۰	اشغال مجدد مهران

جلسه بیست‌ویکم: تحلیل نبرد، نقطه قوت ارتش عراق

۴۹۳	چکیده
۴۹۴	بازپس‌گیری مهران اولویت سپاه پاسداران
۴۹۷	کنترل تحرکات عراق در مهران
۴۹۹	تداخل مأموریت جنگال با اطلاعات لشکر ۲۷ محمد رسول‌الله (ص)
۵۰۰	تدبیر برای واحد شنود در یگان‌ها
۵۰۲	مقایسه رفتار دشمن در سال‌های اول جنگ با دوره‌های بعد
۵۰۴	کم‌توجهی به تحلیل نبرد و اصلاح‌نکردن روش‌های رزم یگان‌های ایرانی
۵۰۵	تحلیل نبرد و اصلاح تاکتیک‌های عملیاتی، نقطه قوت ارتش عراق
۵۰۸	تمرکز در شمال غرب، ضعف در شناخت راهبرد نظامی عراق
۵۰۹	ارتش عراق در دوره پایان جنگ
۵۱۱	توان بازسازی ارتش عراق
۵۱۳	محدودیت در بازسازی سپاه پاسداران

جلسه بیست‌ودوم: جدا شدن از واحد جنگ الکترونیک

۵۱۵	چکیده
۵۱۶	زمینه‌های جدایی از واحد جنگ الکترونیک
۵۱۹	مشکلات پیش رو در توسعه جنگال
۵۲۰	مناقشه در اداره واحد جنگ الکترونیک
۵۲۳	هماهنگ‌بودن با واحد اطلاعات
۵۲۴	جنگال زیرمجموعه بخش فنی مخابرات
۵۲۷	برگزاری نمایشگاه دستاوردهای جنگال، خلاف مصالح امنیتی

۵۲۸.....	رفتن از واحد جنگ الکترونیک
۵۲۹.....	پیامدهای جداشدن از جنگال
۵۳۲.....	بهره‌گیری از تجارب، شرط مهم موفقیت
۵۳۴.....	آخرین توصیه‌ها
۵۳۶.....	دلایل اصلی رفتن یا برکناری؛ جعبه‌سیاه ماجرا

جلسه بیست‌وسوم: پس از ترک جنگال

۵۳۹.....	چکیده
۵۴۰.....	رفتن به قرارگاه حنین
۵۴۳.....	واگذاری مأموریت مناطق عملیاتی به سپاه‌های کشوری
۵۴۴.....	مأموریت پدافند در فاو
۵۴۷.....	رفتن به غرب، خواست ما یا تمایل دشمن؟
۵۴۸.....	طرح حفظ فاو
۵۵۰.....	تداوم مشکلات، رفتن از سپاه دوم (اصفهان)
۵۵۰.....	فرماندهی تیپ ۹۱ بقیةالله (عج)
۵۵۲.....	ساماندهی تیپ بقیةالله (عج)
۵۵۳.....	عملیات والفجر ۱۰ نخستین مأموریت تیپ تازه‌تأسیس
۵۵۵.....	ابتکار در شناسایی هدف و هدایت عملیات
۵۵۷.....	اجرای عملیات والفجر ۱۰
۵۶۱.....	مشارکت در عقب‌آوردن رزمندگان از فاو
۵۶۱.....	مأموریت پدافند در جزیرهٔ مجنون جنوبی
۵۶۳.....	مقاومت در برابر حملهٔ عراق به شلمچه
۵۶۵.....	پذیرش قطعنامهٔ ۵۹۸، همچنان در شلمچه
۵۶۵.....	انتفاضهٔ جنوب عراق
۵۶۸.....	سرانجام
۵۷۱.....	نمایه

پیشگفتار

تاریخ شفاهی فرماندهان دوران جنگ هشت‌ساله ایران و عراق از مهم‌ترین منابع برای پژوهش‌های تاریخی در موضوع دفاع مقدس است که امکان ورود به لایه‌های درونی این رخداد عظیم تاریخ معاصر ایران و بررسی آن را ممکن می‌سازد.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس در اجرای این مهم، علاوه بر مصاحبه با فرماندهان در سطوح مختلف، مصاحبه با مسئولان واحدهای سپاه پاسداران در جنگ از جمله گفت‌وگو با علی اسحاقی مسئول واحد جنگ الکترونیک در دوران جنگ ایران و عراق - که به اختصار جنگال نامیده می‌شود - را در دستورکار قرار داد.

علی اسحاقی در ابتدای حضورش در مناطق عملیاتی استان خوزستان، در واحد اطلاعات فعال شد و پس از مدتی مجموعه کوچکی را در واحد اطلاعات به نام شنود راه‌اندازی کرد. حضور موفق شنود در عملیات‌های ثامن‌الائمه و طریق‌القدس و نقش مؤثری که در موفقیت این عملیات‌ها ایفا کرد، سبب شد تا این واحد از عملیات فتح‌المبین به بعد با نام واحد جنگ الکترونیک در عملیات‌ها نقش‌آفرینی کند. جنگال یکی از واحدهای تأثیرگذار در نبردهای هشت‌ساله جنگ ایران و عراق بوده است. نیروهای این مجموعه با رصد کردن فعالیت واحدهای دشمن از خطوط مقدم تا عمق منطقه نبرد و تجزیه و تحلیل اطلاعات کسب‌شده و ارائه نتایج به فرماندهان، به آنها در اتخاذ شیوه جنگیدن کمک می‌کردند.

کتاب پیش رو نتیجه ۲۷ جلسه گفت‌وگو با علی اسحاقی، در حدفاصل خرداد ۱۳۹۱ تا شهریور ۱۳۹۴ است. از مجموع گفت‌وگوها، ۱۹ جلسه مصاحبه در اصفهان و ۸ جلسه در تهران انجام شده است که به دلیل پیوستگی موضوع‌ها در برخی جلسه‌ها، متن در ۲۳ جلسه سازماندهی شده است. پژوهش، گفت‌وگوها، تدوین، تنظیم ساختار و نهایی کردن متن را آقای یدالله ایزدی راوی دوران دفاع مقدس و پژوهشگر مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس، انجام داده است.

آقای امیرمحمد حکمتیان هماهنگی‌های لازم را برای اجرای جلسات مصاحبه به عمل آورده‌اند. در تبدیل فایل صوتی به متن، خانم‌ها لیلا رستمی و لیلا ساعی منش، در بررسی و کنترل متن، تایپ و جایابی عکس و اسناد، خانم مهناز محمدجوهری و در تهیه فهرست اعلام خانم‌ها زهرا گل محمدی، مریم حقانی منتظری و زینب محمدخانی با مجری همکاری کرده‌اند. ویراستاری ادبی کتاب را خانم زهرا گل محمدی انجام داده و مجری پروژه در ویراستاری محتوایی از مشورت آقای دکتر حسین احمدی بهره گرفته است. آقای اکبر رستمی نقشه‌های کتاب را تهیه و آقای سیدناصر کشاورز در صفحه‌بندی اولیه کتاب مشارکت کرده است. آقایان محمود پاسراد و جعفر محمودی نیز فیلم‌برداری و صدابرداری جلسات مصاحبه را انجام داده‌اند. همچنین آقای یعقوب پناهی در آماده‌سازی نسخه نهایی و آقای روح‌الله بابانژاد گتابی در چاپ کتاب اهتمام داشته است.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس از همه افرادی که در آماده‌سازی محتوایی و شکلی این کتاب سهم داشته‌اند، قدردانی می‌کند و امیدوار است محتوای گفت‌وگوها بخشی از واقعیت‌های پنهان مجاهدت‌های نسل اول انقلاب اسلامی ایران را آشکار کند و راهنمای نسل‌های آینده این مرزوبوم باشد.

مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس

۱۳۹۷